

Αθήνα, 12 Μαρτίου 2007
Αρ. πρωτ.: 11864.06.2.3
Χειριστής: Μιχ. Τσαπόγας

Υπουργείο Εσωτερικών
Διεύθυνση Αστικής & Δημοτικής Κατάστασης
Τμήμα Ιθαγένειας Α΄

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του σύμφωνα με τον ν. 3094/2003, εξετάζει την από 2.8.2006 αναφορά (αρ. πρωτ. 11864) της κ. *** **. Από την αναφορά και τα συνημμένα αυτής έγγραφα προκύπτει ότι η κ. *** γεννήθηκε το 1955 στην τότε Ε.Σ.Σ.Δ. ως τέκνο του *** και της *** **, εκ των οποίων ο μεν *** φέρεται ότι **είχε την ελληνική ιθαγένεια** ήδη από το 1923 δυνάμει της Συνθήκης της Λωζάννης περί ανταλλαγής ελληνοτουρκικών πληθυσμών, η δε *** , το γένος *** , φέρεται ότι απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια το 1941 λόγω γάμου (όλα τα ανωτέρω βάσει της υπ' αρ. πρωτ. ***/8.2.1993 πράξης της τότε Νομαρχίας Δυτικής Αττικής). Η ίδια η κ. *** νυμφεύθηκε το 1978 με θρησκευτικό γάμο, στην τότε Ε.Σ.Σ.Δ., τον *** **, έλληνα από γεννήσεως, παλιννόστησε το 1991 και ενεγράφη στο δημοτολόγιο Ξάνθης (***/2) ως ελληνίδα **εξ αιτίας του γάμου αυτού και από την ημερομηνία τέλεσής του** (τα ανωτέρω βάσει της υπ' αρ. πρωτ. ***/16.10.1991 πράξης της Νομαρχίας Ξάνθης). Ήδη, επικαλούμενη το γεγονός της γεννήσεώς της από έλληνες γονείς, απευθύνθηκε προσφάτως στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, αρμόδια κατ' άρθρο 25 παρ. 2 Κ.Ε.Ι., προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα επανακαθορισμού της ιθαγένειάς της ως προς την αιτία (γέννηση αντί γάμου) και συνακόλουθα ως προς τη χρονολογία κτήσης (1955 αντί 1978) κατ' άρθρο 1 παρ. 1 Κ.Ε.Ι., έλαβε όμως την απάντηση ότι τούτο δεν είναι δυνατό.

Επειδή, ως προς την ουσία, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει κατ' αρχήν ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις καθορισμού της ιθαγένειας της κ. *** ως κτηθείσης από γεννήσεως, ο Συνήγορος του Πολίτη πιθανολόγησε ότι το πρόβλημα ανέκυψε μόνον ως προς τη διαδικασία που θα πρέπει να τηρηθεί, και ζήτησε σχετικά τις απόψεις της Περιφέρειας. Πράγματι η Περιφέρεια, με το υπ' αρ. πρωτ. ***/7.2.2007 έγγραφό της που κοινοποιήθηκε και σε σας, επιβεβαιώνει ότι δεν εισήλθε καν στην ουσία του αιτήματος και επικαλείται την υπ' αρ. 9/Φ.79174/221/8.3.2005 εγκύκλιό σας: **«σύμφωνα με την εγκύκλιο ..., επί αιτημάτων πολιτών των οποίων η Ελληνική ιθαγένεια είχε διαπιστωθεί με απόφαση του Νομάρχη και ζητούν διόρθωση της νομικής βάσης κτήσης αυτής μετά από προσκόμιση διαφορετικών στοιχείων, η διόρθωση είναι δυνατή μόνο όταν η διαπιστωτική αυτή πράξη δεν ήταν ευμενής κατά τον χρόνο της έκδοσής της για τον διοικούμενο. Σύμφωνα δε με παγίως διαμορφωθείσα νομολογία ..., επί ευμενών πράξεων, πράξεων δηλαδή που συνέστησαν δικαιώματα ..., ανάκληση είναι δυνατή μόνο εάν οι πράξεις περιέχουν επιφύλαξη ανακλήσεως ή ο νόμος προβλέπει το επιτρεπτό της ανάκλησης και αυτό ορίζεται ρητά με διάταξη του νόμου. Κατόπιν των ανωτέρω, δεν είναι δυνατή η διόρθωση της νομικής βάσης κτήσεως Ελληνικής ιθαγενείας ..., διότι η απόφαση του τότε Νομάρχη Ξάνθης στηρίχθηκε στα πραγματικά γεγονότα, τα οποία προέκυπταν από τα δικαιολογητικά που υπέβαλε στην Υπηρεσία της Νομαρχίας Ξάνθης η *** και η πράξη αυτή κατά το χρόνο της έκδοσής της ήταν ευμενής για την ενδιαφερόμενη».**

Ωστόσο, κατά νομική ακριβολογία, **ουδέποτε τέθηκε θέμα ανάκλησης** της αρχικής πράξης κτήσεως ιθαγένειας, οπότε αλυσιτελώς προβάλλεται το νομολογιακό επιχείρημα περί μη ανακλήσεως ευμενών πράξεων: το αίτημα αφορά **νέο εξ αρχής καθορισμό**, σύμφωνα δε με το άρθρο 25 παρ. 2 Κ.Ε.Ι. μόνη προϋπόθεση της εξέτασης αιτήματος καθορισμού είναι η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου, ο οποίος ουδόλως απαιτείται να τυγχάνει δημοτολογικά μετέωρος (αδήλωτος ή αλλοδαπός) κατά τη στιγμή της αίτησης. Κατά τη διάταξη αυτή, η εξέταση αίτησης καθορισμού **δεν προϋποθέτει ούτε συνιστά αντιστροφή, ανατροπή ή αμφισβήτηση τυχόν**

προηγηθείσης κτήσεως, οπότε ουδείς απαγορεύει σε έλληνες πολίτες, κανονικά δημοτολογημένους (από γέννηση, λόγω γάμου υπό το προϊσχύον δίκαιο, κατόπιν καθορισμού επί οιασδήποτε βάσεως, λόγω στράτευσης, από πολιτογράφηση κ.ο.κ.), να κινήσουν εκ νέου τη διαδικασία του άρθρου 25 παρ. 2 **για διαφορετική αιτία** ή για διαφορετικό χρόνο εικαζόμενης κτήσεως, εφ' όσον διαθέτουν τους προς τούτο νομίμους τίτλους. Έτσι, το γεγονός ότι η κτήση ιθαγένειας λόγω γάμου εν έτει 1978 ήταν νόμιμη, ευμενής και στηριζόταν σε αίτηση της ενδιαφερομένης και σε πραγματικά γεγονότα, ουδόλως επηρεάζει την ανά πάσα στιγμή κίνηση της διαδικασίας καθορισμού από γέννηση, για την οποίαν, άλλωστε, ο νόμος δεν τάσσει προθεσμία.

Επί πλέον, η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας από γέννηση ρυθμίζεται με **διάταξη αναγκαστικού δικαίου** (άρθρο 1 παρ. 1 Κ.Ε.Ι.), επί της οποίας όχι μόνο δεν χωρεί εξουσία διαθέσεως, αλλ' αντιθέτως συντρέχει **δημόσιο συμφέρον** για την ακριβή (**κατά χρόνο και κατ' αιτία κτήσεως**) εφαρμογή της. Το γεγονός ότι η εφαρμογή αυτή για ορισμένους συμπολίτες μας παρίσταται αμιγώς ευμενής (όπως στην προκειμένη περίπτωση) ενώ για άλλους πιθανώς δυσμενής (ιδίως προκειμένου περί ανδρών σε στρατεύσιμη ηλικία), δεν σημαίνει ότι το κράτος αποκτά τη δυνατότητα να εξομοιώνει αυτήν προς οιαδήποτε άλλη πράξη παροχικής διοικήσεως, εξαρτώντας την κατά τρόπον ανελαστικό από ορισμένη αλληλουχία πράξεων ή παραλείψεων του ενδιαφερομένου: όποιος είναι πράγματι τέκνο ελλήνων **έχει ήδη** από γεννήσεως την ελληνική ιθαγένεια, με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που εκείνη συνεπιφέρει, η επ' αυτού εφαρμογή της οικείας ουσιαστικής διατάξεως του Κ.Ε.Ι. αποτελεί πολιτειακή υποχρέωση, η δε σχετική διαπιστωτική διαδικασία δεν εξαρτάται από το κατά πόσον ο ενδιαφερόμενος αντλεί δικαιώματα (εξ αυτού ακριβώς του λόγου η διοίκηση δύναται ν' αξιώνει εφαρμογή της διατάξεως αυτής **ακόμη και παρά την τυχόν αντίθετη βούληση** του εμπλεκόμενου, σε περιπτώσεις αρρένων που επιχειρούν ν' αποφύγουν τη στράτευση). Η σύνδεση της εφαρμογής του ουσιαστικού κανόνα του άρθρου 1 παρ. 1 Κ.Ε.Ι. προς τη διαδικασία του άρθρου 25 παρ. 2 δεν αναιρεί τα ανωτέρω και δεν εξαρτά τον καθορισμό ιθαγένειας (όταν αυτός εδράζεται σε διάταξη αναγκαστικού δικαίου όπως η επίμαχη) από διαδικαστικές ρυθμίσεις ή νομολογιακές κατευθύνσεις που έχουν διαπλασθεί σε παντελώς διαφορετικά πεδία της διοικητικής δράσης. Εν προκειμένω, το γεγονός ότι η κ. ***, κατά τη στιγμή του γάμου της, αδυνατούσε ή καθυστερούσε ν' αποδείξει την ελληνική ιθαγένεια των προγόνων της και προτίμησε να κάμει χρήση της κατά πολύ ταχύτερης και ασφαλέστερης διαδικασίας κτήσης ιθαγένειας λόγω γάμου σύμφωνα με το τότε ισχύον δίκαιο, **δεν σημαίνει ότι εν τω παρώκτω παραιτήθηκε από τυχόν δικαιώματά της** απορρέοντα από την καταγωγή της, ούτε φυσικά ότι το κράτος είναι θεμιτό να την τιμωρεί σήμερα για την επιλογή της εκείνη.

Εν όψει των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη διατυπώνει σφοδρή επιφύλαξη για τη νομιμότητα της ερμηνευτικής άποψης που φέρεται να περιέχεται στην υπ' αρ. 9/Φ.79174/221/8.3.2005 εγκύκλιό σας («*επί αιτημάτων πολιτών των οποίων η Ελληνική ιθαγένεια είχε διαπιστωθεί με απόφαση του Νομάρχη και ζητούν διόρθωση της νομικής βάσης κτήσης αυτής μετά από προσκόμιση διαφορετικών στοιχείων, η διόρθωση είναι δυνατή μόνο όταν η διαπιστωτική αυτή πράξη δεν ήταν ευμενής κατά τον χρόνο της έκδοσής της*»). Αντιλαμβάνεται, ωστόσο, ότι, κατά την τρέχουσα διοικητική πρακτική, θα ήταν εξαιρετικά δυσχερές για μιά Περιφέρεια το να παρεκκλίνει από υπουργική εγκύκλιο εφαρμόζοντας απ' ευθείας τον (αντίθετο αυτής) νόμο. Εξ αυτού του λόγου κρίνεται, επί του παρόντος, σκόπιμη η διατύπωση εισήγησης προς την υπηρεσία σας, προκειμένου αυτή, **βραχυπρόθεσμα** μεν να παραγγείλει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης την κατ' ουσίαν εξέταση της αίτησης της κ. *** κατ' άρθρα 1 παρ 1 & 25 παρ. 2 Κ.Ε.Ι., **μακροπρόθεσμα** δε να επανεξετάσει την επίμαχη εγκύκλιο, προσαρμόζοντας αυτήν στο γράμμα και το πνεύμα του νόμου. Εν αναμονή ενημέρωσης για τις απόψεις, προθέσεις και ενέργειές σας επί του θέματος αυτού, ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με τιμή,
Ανδρέας Τάκης

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 2008

Αρ. πρωτ.: 11864.06.2.6

Χειριστής: Μιχ. Τσαπόγας

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης
Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης & Αλλοδαπών
Τμήμα Αστικής & Δημοτικής Κατάστασης Νομού Ξάνθης

Αξιότιμοι κύριοι,

Από το υπ' αρ. πρωτ. Φ.106467/79136/20.12.2007 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, αντίγραφο του οποίου σας κοινοποιώ συνημμένα, προκύπτει ότι η υπ' αρ. 9/Φ.79174/221/8.3.2005 εγκύκλιός του αφορούσε μόνον ιθαγένειες κτηθείσες δυνάμει του ν. 2790/2000, οπότε κακώς έγινε επίκληση αυτής (έγγραφό σας υπ' αρ. πρωτ. *******/7.2.2007) σε περίπτωση ιθαγένειας κτηθείσης λόγω γάμου.

Επομένως, κατά το ανωτέρω έγγραφο του Υπουργείου και κατά συμφωνία προς τις απόψεις που είχε διατυπώσει ο Συνήγορος του Πολίτη, στην περίπτωση της κ. ***** είναι δυνατή η διόρθωση της νομικής βάσης (και συνακόλουθα της χρονολογίας) κτήσης ιθαγένειας**, εφ' όσον προσκομισθούν τα αναγκαία ελληνικά και αλλοδαπά ληξιαρχικά πιστοποιητικά όπως αυτά απαριθμούνται στο συνημμένο.

Το παρόν κοινοποιείται και στην ίδια την ενδιαφερομένη, με την υπόδειξη να επικοινωνήσει με την υπηρεσία σας προκειμένου ν' αναζητηθούν όσα τυχόν εκ των ανωτέρω αναγκαίων πιστοποιητικών βρίσκονται ήδη στον οικείο φάκελο, και να προσκομισθούν τα υπόλοιπα.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης